

Ανεργία, Πληθωρισμός και η Καμπύλη Phillips

- Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε τη σχέση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του πληθωρισμού.

Καμπύλη Phillips

- Το 1958, ο A. W. Phillips δημοσίευσε μια εμπειρική μελέτη σχετικά με τη σχέση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του ρυθμού μεταβολής του ονομαστικού μισθού στη Μεγάλη Βρετανία, εξετάζοντας την περίοδο 1861–1957. Τα αποτελέσματα της ανάλυσής του κατέδειξαν την ύπαρξη αρνητικής συσχέτισης μεταξύ των δύο μεταβλητών.
- Η διαπίστωση αυτή υποδηλώνει ότι πολιτικές που αποσκοπούν στη μείωση της ανεργίας εντείνουν τη ζήτηση για εργασία, ενισχύοντας τη διαπραγματευτική δύναμη των εργαζομένων και οδηγώντας σε αυξήσεις των ονομαστικών μισθών. Ωστόσο, δεδομένου ότι οι μισθοί αποτελούν βασικό στοιχείο του κόστους παραγωγής για τις επιχειρήσεις, η αύξησή τους μετακυλιέται στις τιμές των προϊόντων, προκαλώντας άνοδο του γενικού επιπέδου τιμών.
- Επομένως, προκύπτει μια αντίστροφη σχέση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του πληθωρισμού. Η σχέση αυτή αποτυπώνεται στη **βραχυχρόνια καμπύλη Phillips** (Short-Run Phillips Curve – SRPC), η οποία περιγράφει τον βραχυχρόνιο συμβιβασμό μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας και αποτελεί βασικό εργαλείο ανάλυσης της μακροοικονομικής πολιτικής.

Ο ρόλος των προσδοκιών στη διαμόρφωση του πληθωρισμού

- **Οικονομικές προσδοκίες** ονομάζονται οι υποκειμενικές εκτιμήσεις που διαμορφώνουν τα άτομα σχετικά με τις μελλοντικές τιμές ορισμένων οικονομικών μεταβλητών.
- Οι βασικοί μηχανισμοί μέσω των οποίων διαμορφώνονται οι οικονομικές προσδοκίες διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: τον μηχανισμό των **στατικών προσδοκιών**, τον μηχανισμό των **προσαρμοστικών προσδοκιών** και τον μηχανισμό των **ορθολογικών προσδοκιών**.

Στατικές προσδοκίες

- Σύμφωνα με τον μηχανισμό διαμόρφωσης **στατικών προσδοκιών**, θεωρείται ότι δεν αναμένονται μεταβολές στις τιμές των οικονομικών μεταβλητών, οι οποίες συνεπώς παραμένουν σταθερές διαχρονικά.

Για παράδειγμα, αν υποθέσουμε ότι τα άτομα σχηματίζουν προσδοκίες σχετικά με τον πληθωρισμό, η ύπαρξη στατικών προσδοκιών σημαίνει ότι ο αναμενόμενος πληθωρισμός κατά την περίοδο t ταυτίζεται με τον πραγματικό πληθωρισμό της προηγούμενης περιόδου $t-1$. Αλγεβρικά, η παραπάνω σχέση αποτυπώνεται ως εξής:

$$\pi_t^e = \pi_{t-1} \quad (1)$$

όπου π_t^e είναι ο προσδοκώμενος πληθωρισμός την περίοδο t και π_{t-1} ο πραγματικός πληθωρισμός της περιόδου $t-1$.

Προσαρμοστικές Προσδοκίες

- Σύμφωνα με τον μηχανισμό διαμόρφωσης **προσαρμοστικών προσδοκιών**, τα άτομα σχηματίζουν τις προσδοκίες τους για τις τιμές των οικονομικών μεταβλητών σε κάθε χρονική περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη το σφάλμα που προέκυψε από την πρόβλεψη της προηγούμενης περιόδου. Ειδικότερα, αν θεωρήσουμε ότι οι προσδοκίες αφορούν τον πληθωρισμό, τότε οι προσαρμοστικές προσδοκίες εκφράζονται μέσω της ακόλουθης σχέσης:

$$\pi_t^e = \pi_{t-1}^e + \lambda(\pi_{t-1} - \pi_{t-1}^e), 0 < \lambda < 1 \quad (2)$$

Στη σχέση αυτή, π_t^e δηλώνει τον προσδοκώμενο πληθωρισμό την περίοδο t , π_{t-1} τον πραγματικό πληθωρισμό της προηγούμενης περιόδου, ενώ ο όρος $(\pi_{t-1} - \pi_{t-1}^e)$ αντιπροσωπεύει το σφάλμα πρόβλεψης της προηγούμενης περιόδου. Ο συντελεστής λ εκφράζει την ταχύτητα με την οποία τα άτομα αναθεωρούν τις προσδοκίες τους: Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του, τόσο μεγαλύτερο μέρος του σφάλματος πρόβλεψης της προηγούμενης περιόδου ενσωματώνεται στις τρέχουσες προσδοκίες, οδηγώντας σε ταχύτερη σύγκλιση των προσδοκιών προς τον πραγματικό πληθωρισμό.

Ορθολογικές Προσδοκίες

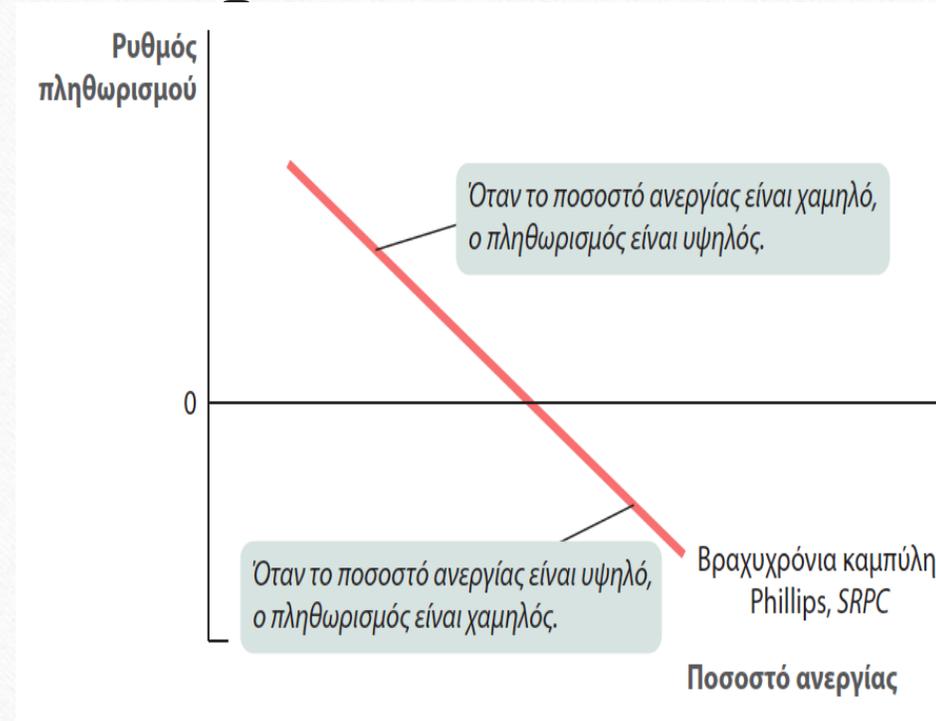
- Οι ορθολογικές προσδοκίες σημαίνουν ότι τα άτομα δεν κάνουν συστηματικά λάθη στις προβλέψεις τους. Ουσιαστικά, με ορθολογικές προσδοκίες, οι οικονομικοί παράγοντες αξιοποιούν πλήρως την πληροφόρηση που διαθέτουν και σχηματίζουν προσδοκίες που, κατά μέσο όρο, επαληθεύονται, χωρίς συστηματική υπερεκτίμηση ή υποεκτίμηση.

$$\pi_t^e = E(\pi_t / I_{t-1}) \quad (3)$$

όπου π_t^e συμβολίζει τον προσδοκώμενο πληθωρισμό κατά την περίοδο t , $E(\cdot)$ δηλώνει τη μαθηματική προσδοκία (δηλαδή τον αριθμητικό μέσο), και I_{t-1} αναφέρεται στο σύνολο της διαθέσιμης πληροφόρησης κατά την περίοδο $t-1$. Σε αντίθεση με τις στατικές ή προσαρμοστικές προσδοκίες, οι ορθολογικές προσδοκίες ενσωματώνουν άμεσα κάθε νέα πληροφορία, χωρίς να βασίζονται αποκλειστικά σε παρελθούσες τιμές.

Πληθωρισμός και ανεργία: Η καμπύλη Phillips

Στη βραχυχρόνια περίοδο παρατηρείται αντίστροφη σχέση μεταξύ του ποσοστού ανεργίας και του ρυθμού πληθωρισμού: χαμηλότερη ανεργία συνδέεται με υψηλότερο πληθωρισμό και το αντίθετο. Η σχέση αυτή αποτυπώνεται στη βραχυχρόνια καμπύλη Phillips (Short-run Phillips Curve, SRPC).

Πηγή Krugman & Wells, 2018

Η αλγεβρική έκφραση της καμπύλης Phillips

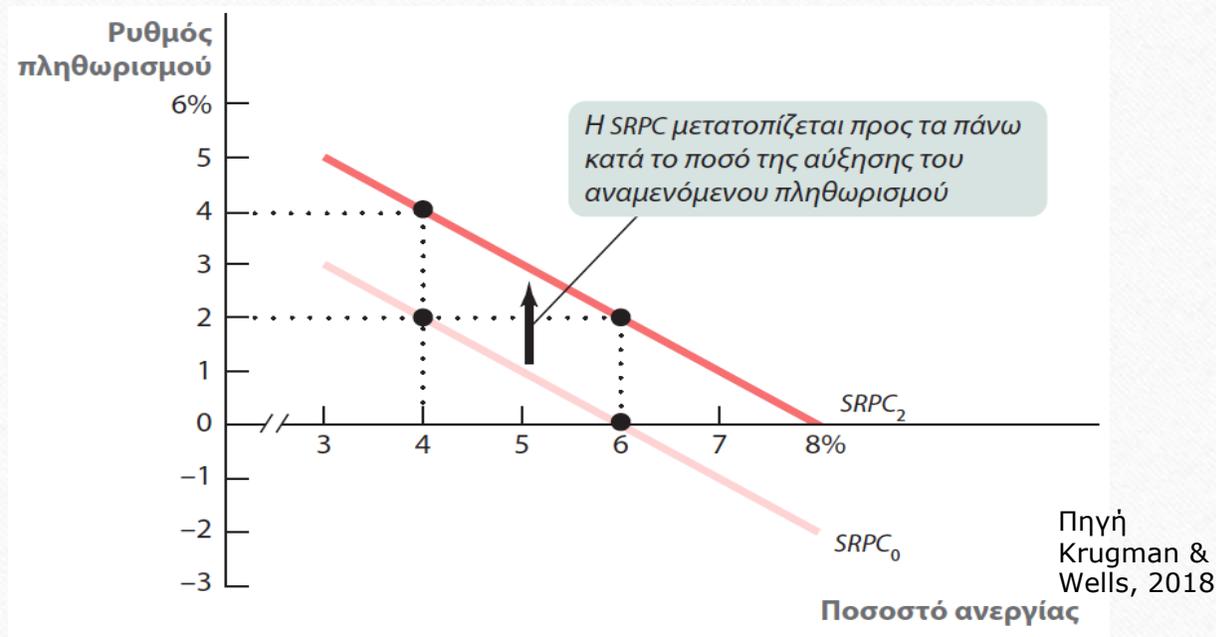
- Η αλγεβρική έκφραση της βραχυχρόνιας καμπύλης Phillips περιγράφει τη σχέση μεταξύ πληθωρισμού και ανεργίας ως εξής:

$$\pi = \pi^e + (U - U_N)$$

όπου π συμβολίζει τον πραγματικό πληθωρισμό, π^e τον προσδοκώμενο πληθωρισμό, U το ποσοστό ανεργίας, U_N το φυσικό ποσοστό ανεργίας, ενώ ο όρος $(U - U_N)$ εκφράζει την κυκλική ανεργία, δηλαδή την απόκλιση της πραγματικής ανεργίας από το φυσικό της επίπεδο.

Μετατοπίσεις της καμπύλης Phillips

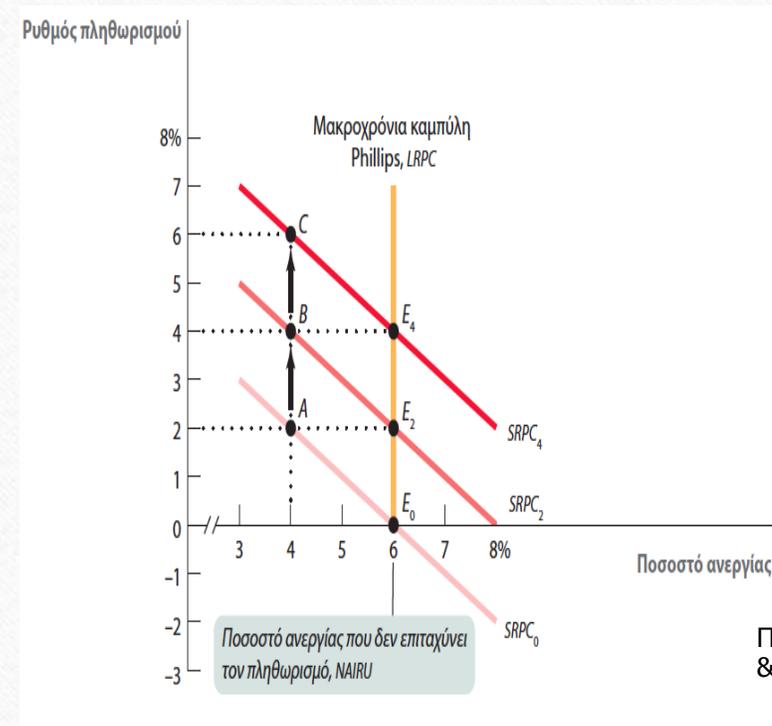
- Η σχέση πληθωρισμού και ανεργίας, όπως εκφράζεται από τη βραχυχρόνια καμπύλη Phillips, διαμορφώνεται τόσο από τις μεταβολές της συνολικής προσφοράς όσο και από τις προσδοκίες σχετικά με τον μελλοντικό πληθωρισμό.
- Συγκεκριμένα, μια αύξηση του αναμενόμενου πληθωρισμού ή μια δυσμενής διαταραχή της συνολικής προσφοράς οδηγεί σε ανοδική μετατόπιση της βραχυχρόνιας καμπύλης Phillips.

Η **SRPC₀** αντιπροσωπεύει την αρχική βραχυχρόνια καμπύλη Phillips, όταν ο αναμενόμενος ρυθμός πληθωρισμού είναι 0%, ενώ η **SRPC₂** απεικονίζει τη βραχυχρόνια καμπύλη Phillips που αντιστοιχεί σε αναμενόμενο πληθωρισμό 2%.

Πληθωρισμός και ανεργία στη μακροχρόνια περίοδο: Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips

- Στη μακροχρόνια περίοδο, καθώς οι πληθωριστικές προσδοκίες προσαρμόζονται, η αντίστροφη σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού παύει να υφίσταται. Συνεπώς, δεν είναι εφικτό να επιτευχθεί διατηρήσιμα χαμηλότερη ανεργία απλώς με την αποδοχή υψηλότερου πληθωρισμού.
- Το ποσοστό ανεργίας που δεν επιταχύνει τον πληθωρισμό (NAIRU) ορίζεται ως το επίπεδο ανεργίας το οποίο, όταν όλοι οι υπόλοιποι παράγοντες παραμένουν σταθεροί, δεν προκαλεί μεταβολή στον πληθωρισμό με την πάροδο του χρόνου.
- Η μακροχρόνια καμπύλη Phillips απεικονίζει τη σχέση μεταξύ ανεργίας και πληθωρισμού στη μακροχρόνια περίοδο, δηλαδή υπό συνθήκες όπου οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό έχουν πλήρως προσαρμοστεί και επαληθευτεί.

Μακροχρόνια καμπύλη Phillips και NAIRU

- Σύμφωνα με τη θεωρία των ορθολογικών προσδοκιών, τα άτομα προσαρμόζουν άμεσα τις προσδοκίες τους σε κάθε νέα πληροφορία. Έτσι, η συστηματική επεκτατική πολιτική αυξάνει μόνο τον πληθωρισμό, χωρίς διαρκή μείωση της ανεργίας, με αποτέλεσμα η οικονομία να επανέρχεται στο φυσικό ποσοστό ανεργίας και η καμπύλη Phillips να παραμένει κάθετη.